

Rada
Unii Europejskiej

**Bruksela, 14 listopada 2022 r.
(OR. en)**

14716/22

**COPS 546
COHOM 139
CONUN 277
DEVGEN 203
CFSP/PESC 1540
CSDP/PSDC 772
RELEX 1521**

WYNIK PRAC

Od: Sekretariat Generalny Rady

Do: Delegacje

Nr poprz. dok.: 14499/22

Dotyczy: Konkluzje Rady w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa w wersji zatwierdzonej przez Radę na posiedzeniu 14 listopada 2022 r.

KONKLUZJE RADY W SPRAWIE KOBIEC, POKOJU I BEZPIECZEŃSTWA

1. Równouprawnienie płci i prawa człowieka stanowią trzon uniwersalnych wartości i są one autonomicznymi priorytetami uwzględnianymi we wszystkich politykach Unii Europejskiej. Rada przywołuje swoje konkluzje w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa z 10 grudnia 2018 r., potwierdza zasadność unijnego strategicznego podejścia w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa i zobowiązuje się do pełnej realizacji planu działania UE na rzecz kobiet, pokoju i bezpieczeństwa na lata 2019–2024. Należy zająć się nowymi problemami i wyzwaniem. Pełna realizacja zobowiązań podjętych w ramach programu działań na rzecz dotyczącej kobiet, pokoju i bezpieczeństwa ma teraz jeszcze większe znaczenie z uwagi na obecny kontekst geopolityczny i zmieniające się środowisko bezpieczeństwa będące podstawowym elementem pokoju i bezpieczeństwa, zgodnie z rezolucją nr 1325 (2000) i późniejszymi rezolucjami.
2. Rada popiera zawartą w sprawozdaniu Sekretarza Generalnego ONZ pt. „Nasz wspólny program” propozycję opracowania „nowego programu na rzecz pokoju”, który obejmowałby wykorzystanie istniejącego programu działań na rzecz kobiet, pokoju i bezpieczeństwa do tego, by umieścić kwestie dotyczące kobiet i równouprawnienia płci w centrum działań na rzecz pokoju i bezpieczeństwa.
3. Rada podkreśla polityczne znaczenie wspomnianego programu działań i z zadowoleniem odnotowuje, że od momentu przyjęcia konkluzji Rady z 2018 r. założenia tego programu działań zostały włączone do różnych unijnych polityk i planów działania. W tym kontekście Komisja Europejska przyjęła unijną strategię na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025 oraz trzeci unijny plan działania w sprawie równości płci (GAP III) na lata 2021–2025 – „Ambitny plan działania na rzecz równouprawnienia płci i wzmocnienia pozycji kobiet w działaniach zewnętrznych UE”, które zostały odnotowane w konkluzjach prezydencji z 16 grudnia 2020 r. Rada zwraca się do wysokiego przedstawiciela i Komisji o zdanie relacji z podjętych działań oraz wdrożonych doświadczeń i wniosków z realizacji zobowiązań dotyczących kobiet, pokoju i bezpieczeństwa w ramach sprawozdań dotyczących różnych polityk i planów działania; posłużą one do wyciągnięcia praktycznych wniosków w celu przyspieszenia działań w tym zakresie.

4. Rada jest zaniepokojona nieproporcjonalnym wpływem, jaki konflikty zbrojne w dalszym ciągu wywierają na kobiety i dziewczęta na całym świecie, a także powszechnym występowaniem przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć, w tym przemocy seksualnej w konfliktach zbrojnych, w internecie i poza nim. Rada zintensyfikuje wysiłki na rzecz zapobiegania przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć i zwalczania tych rodzajów przemocy, aby zapewnić pełną rozliczalność i zwalczać bezkarność, oraz będzie zachęcać wszystkie zainteresowane strony do przyłączenia się do tych wspólnych działań. Rada podkreśla, że EU będzie stosować skoordynowane podejście do ograniczania ryzyka i zapobiegania wszelkim formom przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć, oraz zapewni, by podejmowane działania skupiały się na ofiarach i osobach, które doświadczyły przemocy, oraz cechowały się wrażliwością na doznane przez nie urazy, m.in. poprzez zapewnienie dostępu do opieki w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego i wsparcia psychologicznego. Rada potwierdza swoje zdecydowane zobowiązanie, by stać na straży prawa międzynarodowego praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego oraz by położyć kres bezkarności za zbrodnie międzynarodowe, zwłaszcza w sytuacjach, gdy gwałty są wykorzystywane jako narzędzie wojny.
5. UE nadal zobowiązuje się do promowania, ochrony i egzekwowania wszystkich praw człowieka oraz działań na rzecz pełnego i skutecznego wdrożenia postanowień pekińskiej platformy działania, programu działania Międzynarodowej Konferencji na temat Ludności i Rozwoju (ICPD) oraz wyników ich konferencji przeglądowych, a także nadal zobowiązuje się do wspierania praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego w tym kontekście. Mając to na względzie, UE potwierdza wolę propagowania, ochrony i realizowania prawa wszystkich osób do pełnej kontroli oraz do swobodnego i odpowiedzialnego decydowania – w sposób wolny od dyskryminacji, przymusu i przemocy – w kwestiach dotyczących własnej seksualności oraz zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego. UE zwraca też uwagę na potrzebę zapewnienia powszechnego dostępu do przystępnych cenowo i wysokiej jakości wszechstronnych informacji na temat zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego, edukacji w tym zakresie, m.in. do wszechstronnej edukacji seksualnej, oraz dostępu do usług opieki zdrowotnej.

6. Rada jest zaniepokojona wrogą reakcją na pełne i równe korzystanie przez kobiety i dziewczęta z przysługujących im praw człowieka oraz pogorszeniem się sytuacji, jeśli chodzi o bezpieczeństwo i ochronę kobiet i dziewcząt. Rada potępia nasilające się represje, przemoc, groźby i ataki wobec kobiet i dziewcząt, zarówno w internecie, jak i poza nim, skierowane w szczególności przeciwko obrończyniom praw człowieka, dziennikarkom, kobietom przyczyniającym się do budowania pokoju, organizacjom kierowanym przez kobiety, kobietom aktywnym politycznie, działaczkom związków zawodowych, kobietom zmuszonym do wysiedlenia i migracji oraz wszystkim innym kobietom i dziewczętom na obszarach dotkniętych konfliktami i kryzysami, zwłaszcza w Afganistanie, Kolumbii, Etiopii, Mjanmie, Sudanie, Syrii i Jemenie. Zachęca wysokiego przedstawiciela, ambasadora ESDZ ds. płci i różnorodności oraz państwa członkowskie do zacieśnienia współpracy z innymi organizacjami międzynarodowymi, regionalnymi i lokalnymi, a także ze społeczeństwem obywatelskim, w tym organizacjami działającymi na rzecz praw kobiet, obrończyniami praw człowieka i kobietami przyczyniającymi się do budowania pokoju, by zająć się tymi tendencjami.
7. Rada ponawia swój apel o wzmocnienie pełnego, równego i znaczącego udziału i przywództwa kobiet i dziewcząt w zapobieganiu konfliktom i ich rozwiązywaniu na wszystkich etapach konfliktu, w tym w ramach formalnych i nieformalnych mediacji, zarządzania kryzysowego, budowania i utrzymywania pokoju, negocjacji pokojowych, demobilizacji, rozbrojenia i reintegracji, reformy sektora bezpieczeństwa i innych procesów odbudowy i rekonstrukcji. Rada przypomina o swoim zobowiązaniu do wspierania pełnego, równego i znaczącego uczestnictwa kobiet i młodzieży, w całej ich różnorodności, m.in. we wszystkich sferach życia publicznego i politycznego, zgodnie z Planem działania UE dotyczącym praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024. Znaczne zwiększenie przywództwa kobiet i ich udziału we wszystkich aspektach pokoju i bezpieczeństwa jest konieczne nie tylko w imię praw człowieka i równouprawnienia płci, inkluzywnego zarządzania i spójności społecznej, ale również z myślą o trwałym rozwiązywaniu konfliktów i kryzysów.

8. Organizacje społeczeństwa obywatelskiego, organizacje kierowane przez kobiety, a także obrończynie praw człowieka i kobiety przyczyniające się do budowania pokoju odgrywają istotną rolę we wprowadzaniu zmian i realizacji zobowiązań zawartych w programie działań na rzecz kobiet, pokoju i bezpieczeństwa. Często muszą one stawiać czoła konkretnym zagrożeniom bezpieczeństwa, zastraszaniu i nękanii, zasługują zatem na nasze uznanie, wsparcie i ochronę. Rada podkreśla, jak ważna jest ścisła współpraca z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego przy realizacji zobowiązań w zakresie równouprawnienia płci i zobowiązań dotyczących kobiet, pokoju i bezpieczeństwa oraz w osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju. Docenia kluczową rolę społeczeństwa obywatelskiego, oddolnych organizacji kobiecych, osób przyczyniających się do budowania pokoju i obrońców praw człowieka poprzez aktywne zaangażowanie, konsultacje i uczestnictwo, m.in. w kontekście humanitarnym i kryzysowym. W związku z tym Rada zwraca się do Komisji, wysokiego przedstawiciela, państw członkowskich, specjalnych przedstawicieli UE, specjalnych wysłanników UE i innych przedstawicieli Unii o dalsze zacieśnianie współpracy i konsultacji z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, w tym z organizacjami kierowanymi przez kobiety, aby zapewnić równouprawnienie płci oraz wzmocnienie pozycji kobiet i dziewcząt. Rada zachęca państwa członkowskie do włączenia organizacji społeczeństwa obywatelskiego kierowanych przez kobiety i skoncentrowanych na kobietach w proces opracowywania, wdrażania, monitorowania i oceny polityk i działań w ramach programu działań na rzecz kobiet, pokoju i bezpieczeństwa.
9. Wpływ, jaki rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie wywiera na wszystkie kobiety i dziewczęta, budzi poważny niepokój, a akty przemocy ze względu na płeć, co do których jest coraz więcej dowodów, a które są wykorzystywane jako taktyka wojenna przez rosyjskie siły zbrojne i kontrolowane przez te siły jednostki paramilitarne, są niezmiernie zatrważające. W tym kontekście Niezależna Międzynarodowa Komisja Dochodzeniowa w sprawie Ukrainy stwierdziła, że w Ukrainie popełniono zbrodnie wojenne. Rada podkreśla potrzebę zapewnienia pełnej rozliczalności za przestępstwa seksualne i przestępstwa związane z płcią. Kluczowe znaczenie ma zagwarantowanie, by we wszystkich działaniach podejmowanych w odpowiedzi na rosyjską wojnę napastniczą przeciwko Ukrainie, czyli w działaniach humanitarnych, reagowaniu kryzysowym oraz długoterminowych wysiłkach na rzecz pokoju, bezpieczeństwa i odbudowy, stosowane było podejście ukierunkowane na aspekt płci, skupiające się na osobach, które doświadczyły przemocy, oraz cechujące się wrażliwością na urazy doznane przez ofiary. Rada z zadowoleniem odnotowuje i popiera wysiłki Ukrainy służące wdrożeniu drugiego krajowego planu działania na rzecz kobiet, pokoju i bezpieczeństwa na lata 2021–2025.

10. Trwające w Iranie brutalne represje wobec demonstrantów, w tym kobiet i dzieci, dodatkowo uwypuklają pilny charakter programu działań na rzecz kobiet, pokoju i bezpieczeństwa; sytuacja ta jest wezwaniem do okazania przez nas wsparcia. Należy szanować i chronić prawa kobiet i dziewcząt w Iranie, a także zapewnić ich pełny, równy i znaczący udział w życiu publicznym, w tym w podejmowaniu decyzji. Rada oczekuje, że władze Iranu będą przestrzegać zasad zapisanych w Międzynarodowym pakcie praw obywatelskich i politycznych, którego Iran jest stroną, w szczególności poprzez poszanowanie prawa do niedyskryminacji i równego prawa mężczyzn i kobiet do korzystania z praw obywatelskich i politycznych gwarantowanych na mocy tego paktu. Ponadto Rada wzywa władze Iranu do uwolnienia wszystkich demonstrantów, którzy nie użyli przemocy, do zapewnienia rzetelnego procesu sądowego wszystkim zatrzymanym oraz do jasnego podania liczby ofiar śmiertelnych i liczby aresztowanych.

11. Pogarszająca się sytuacja kobiet i dziewcząt w Afganistanie nadal budzi poważne zaniepokojenie. Rada potępia systematyczne odbieranie przez talibów kobietom i dziewczętom przysługujących im praw człowieka i podstawowych wolności. Rada wzywa wysokiego przedstawiciela, Komisję i państwa członkowskie do podjęcia ukierunkowanych i znaczących wysiłków w celu zaradzenia tej sytuacji i zapewnienia udziału afgańskich kobiet w dialogach politycznych dotyczących Afganistanu. Rada uznaje znaczenie inicjatyw służących realizacji programu działań na rzecz kobiet, pokoju i bezpieczeństwa, takich jak ustanowienie Forum Afgańskich Liderok Politycznych wspieranego przez UE.

12. Program działań na rzecz kobiet, pokoju i bezpieczeństwa ma kluczowe znaczenie dla współczesnych wyzwań w zakresie pokoju i bezpieczeństwa na świecie. W związku z tym Rada podkreśla, że konflikt zbrojny, a także nowe, pojawiające się i coraz bardziej złożone wyzwania w zakresie bezpieczeństwa, takie jak zmiana klimatu, brak bezpieczeństwa żywnościowego, niedobór wody i innych zasobów naturalnych, pandemie, w tym skutki COVID-19, wyzwania energetyczne, terroryzm, przestępczość zorganizowana, przymusowa migracja i wysiedlenia, handel ludźmi, ryzyko związane z nowymi i przełomowymi technologiami i zagrożeniami hybrydowymi, w tym cyberataki i dezinformacja, w nieproporcjonalnym stopniu dotyczą kobiety i dziewczęta i doprowadziły do ogólnego pogorszenia pozycji kobiet, co ma szkodliwe konsekwencje dla pełnego korzystania z praw człowieka przez kobiety i dziewczęta na całym świecie. UE i jej państwa członkowskie zobowiązują się dążyć do zrozumienia aspektu płci w odniesieniu do zagrożeń dla bezpieczeństwa i do podejmowania działań w tym zakresie, aby uniknąć pogłębiania podatności na zagrożenia, ale również aby odkrywać nowe możliwości czynienia postępów w zakresie równouprawnienia płci, zwiększania odporności i utrzymania pokoju. Kluczowe znaczenie ma zapewnienie, aby każda reakcja opierała się na:

- analizie przyczyn, konsekwencji i implikacji politycznych pod kątem płci, z wykorzystaniem statystyk dotyczących płci opartych na danych segregowanych według kryterium płci, wieku i niepełnosprawności, aby zapewnić bardziej skuteczną, inkluzywną i trwałą reakcję;
- pełnym, równym i znaczącym udziale kobiet we wszystkich fazach cyklu konfliktu;
- zapobieganiu przemocy ze względu na płeć i ochronie przed taką przemocą;
- integracyjnym i uwzględniającym aspekt płci przywództwie politycznym i w procesach decyzyjnych związanych z bezpieczeństwem w ogóle.

13. Rada podkreśla, że należy podjąć działania następcze w związku ze zobowiązaniami podjętymi w wyniku włączenia kwestii kobiet, pokoju i bezpieczeństwa do Strategicznego kompasu oraz do koncepcji unijnej mediacji pokojowej z 2020 r. i unijnych wytycznych dotyczących mediacji, a także z działaniami podejmowanymi w celu propagowania i uwzględniania aspektu płci i zobowiązań dotyczących kobiet, pokoju i bezpieczeństwa przy opracowywaniu unijnej koncepcji stabilizacji i umowy 2.0 w zakresie cywilnego wymiaru WPBiO. Podkreśla swoje zobowiązanie do zwiększenia liczby kobiet na wszystkich stanowiskach, w tym na stanowiskach przywódczych. Ponadto Rada uznaje potrzebę pełnego włączenia kwestii kobiet, pokoju i bezpieczeństwa do obu filarów Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju. Działania zewnętrzne UE powinny aktywnie przyczyniać się do urzeczywistnienia praw człowieka przysługujących kobietom i dziewczętom, w tym do zapobiegania przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć związanej z konfliktami zbrojnymi.
14. Rada przypomina o potrzebie zapewnienia uwzględniania aspektu płci, wiedzy fachowej i realizacji programu działań na rzecz kobiet, pokoju i bezpieczeństwa w misjach i operacjach w dziedzinie WPBiO, zwiększenia orientacji sytuacyjnej oraz poprawy środków zapobiegawczych i ochronnych, a także ogólnego planowania, prowadzenia, monitorowania i oceny misji i operacji oraz działań następczych po ich zakończeniu. Jest to zgodne ze strategią i planem działania na rzecz zwiększenia udziału kobiet w cywilnych misjach w dziedzinie WPBiO na lata 2021–2024. Rada zwraca się do instytucji UE i państw członkowskich o zapewnienie, by misje i operacje w dziedzinie WPBiO w dalszym ciągu promowały równouprawnienie płci, koncentrując się również na pełnym, równym i znaczącym udziale kobiet w pełnieniu wszystkich funkcji cywilnych i wojskowych w ramach WPBiO, w tym funkcji przywódczych. Należy wspierać przywództwo uwzględniające aspekt płci poprzez wzmocnienie wiedzy fachowej na temat płci w strukturze zarządzania WPBiO w ramach ESDZ, w tym w strukturach wojskowych Unii. Rada wzywa UE i jej państwa członkowskie do wzmocnienia sieci doradców ds. praw człowieka i problematyki płci w misjach i operacjach w dziedzinie WPBiO, zgodnie ze zobowiązaniem na 2023 r. zawartym w Strategicznym Kompasie UE. Rada wzywa do nieprzerwanego wprowadzania w życie opartej na zapobieganiu polityki zerowej tolerancji wobec wszelkich form wykorzystywania i molestowania seksualnego ze strony personelu UE lub personelu rozmieszczonego w ramach misji i operacji w dziedzinie WPBiO, a także ze strony kadry dowódczej lub kierowniczej, wykonawców i partnerów. Zachęca UE i jej państwa członkowskie do dalszego zajmowania się tymi kwestiami w kolejnej umowie w zakresie cywilnego wymiaru WPBiO.

15. Rada odnotowuje również, że realizacja pełnego programu działań na rzecz kobiet, pokoju i bezpieczeństwa pozostaje kluczowym priorytetem strategicznego partnerstwa UE–ONZ w zakresie operacji pokojowych i zarządzania kryzysowego, zatwierdzonego w konkluzjach z 24 stycznia 2022 r., a także partnerstw z innymi organizacjami międzynarodowymi i regionalnymi, takimi jak OBWE, NATO i Unia Afrykańska. Wzywa do wzmożenia wysiłków na rzecz przyspieszenia realizacji wspólnego zobowiązania UE i ONZ dotyczącego kobiet, pokoju i bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony obrończyń praw człowieka i kobiet przyczyniających się do budowania pokoju, przed represjami, groźbami i przemocą. Rada zachęca UE i jej państwa członkowskie do systematycznego przyjmowania podejścia ukierunkowanego na aspekt płci oraz do uwzględniania perspektywy płci i analizy dotyczącej płci, a także udziału kobiet we wszystkich działaniach zewnętrznych UE, w tym we wszystkich działaniach w ramach WPZiB/WPBiO, cywilnych i wojskowych, a także w dialogach politycznych, dialogach dotyczących praw człowieka i partnerstwach międzynarodowych.
16. Rada wyraża uznanie dla mandatu i pracy ambasadora ESDZ ds. płci i różnorodności na rzecz dalszego włączania zobowiązań dotyczących kobiet, pokoju i bezpieczeństwa do działań UE. W tym celu Rada podkreśla, że UE i jej państwa członkowskie muszą stosować podejście uwzględniające aspekt płci we wszystkich działaniach mających na celu zapobieganie konfliktom i ich rozwiązywanie, w negocjacjach pokojowych, działaniach służących bezpieczeństwu, budowaniu i utrzymywaniu pokoju, działaniach humanitarnych, a także działaniach w zakresie pomocy doraźnej i odbudowy państw dotkniętych konfliktami, w tym w wymiarze sprawiedliwości w okresach przejściowych, oraz muszą zapewnić pełny, równy i znaczący udział kobiet w tych procesach. Rada zwraca się do Komitetu Politycznego i Bezpieczeństwa (KPiB) o rozważenie, w jaki sposób kwestie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa mogą być systematycznie włączane do wszystkich dialogów politycznych i dialogów dotyczących bezpieczeństwa.

17. Rada podkreśla, jak ważne jest, by ESDZ, w tym Sztab Wojskowy UE, służby Komisji i państwa członkowskie opracowały i wymieniały się dobrymi praktykami w zakresie wskaźników ukierunkowanych na aspekt płci w odniesieniu do rozliczalności, danych zdezagregowanych według kryterium płci i wieku oraz analiz dotyczących płci we wszelkim programowaniu, finansowaniu i wszelkich działaniach WPBiO związanych z pokojem i bezpieczeństwem, tak aby móc śledzić i monitorować postępy oraz chronić prawa człowieka przysługujące kobietom, a także czynić postępy w realizacji programu działań na rzecz kobiet, pokoju i bezpieczeństwa. Przypomina w związku z tym o roli grupy zadaniowej UE ds. kobiet, pokoju i bezpieczeństwa jako ważnego forum wymiany informacji i partnerstwa między instytucjami UE, państwami członkowskimi i społeczeństwem obywatelskim oraz zachęca UE i jej państwa członkowskie do wykorzystania – w stosownych przypadkach – synergii tworzonych przez międzynarodowe ramy monitorowania i pomiaru wpływu.
18. Rada pozostaje w pełni oddana zapewnianiu realizacji pełnego programu działań na rzecz kobiet, pokoju i bezpieczeństwa oraz podtrzymuje swoje zaangażowanie w tej kwestii.
